

เปิดชุมทรัพย์พิพิธภัณฑทหาร ตำรวจ

ผู้แทนพิพิธภัณฑทหาร และตำรวจ

พิพิธภัณฑกองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ

พิพิธภัณฑกองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ มีรากฐานจากพิพิธภัณฑทหารของโรงพยาบาล (กระทรวงกลาโหมปัจจุบัน) ซึ่งเจ้าหมื่นไวยวรนาถ ผู้บัญชาการทหารหน้า ได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ.๒๔๒๕ โดยกำหนดให้บริเวณหน้ามุข ชั้นที่ ๓ เป็นที่เก็บสรรพศาสตราวุธ และวัตถุพิพิธภัณฑทหาร ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๗๐

กองทัพมีความจำเป็นต้องใช้ ห้องพิพิธภัณฑทหาร เป็นที่ทำงานของหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ จึงได้ส่งมอบวัตถุพิพิธภัณฑของกองทัพบกให้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ต่อมาเมื่อได้จัดตั้งกองบัญชาการกองทัพบกขึ้น ณ บริเวณโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเดิม กองทัพบกจึงได้อนุมัติหลักการให้จัดตั้งพิพิธภัณฑขึ้น ณ อาคาร

ดังกล่าว และยังได้รับอนุญาตจากสำนักพระราชเลขาธิการ ให้ใช้ชื่อพิพิธภัณฑว่า “พิพิธภัณฑกองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ” ในพ.ศ.๒๕๓๙ และได้เปิดพิพิธภัณฑฯ ให้บุคคลทั่วไปเข้าชมเป็น เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งตรงกับวันที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี โดยภายในพิพิธภัณฑประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่แบ่งตามหมวดหมู่ ดังนี้

ห้องอาวุธ (ชั้นที่ ๑) อาวุธเป็นเครื่องมือสำคัญที่บรรพบุรุษของไทยได้ใช้ในการต่อสู้กับอริราชศัตรู และปกป้องรักษาเอกราชอธิปไตยของชนชาติไทยมาจนถึงทุกวันนี้ จึงได้จัดแสดงตัวอย่างอาวุธเบา ที่กองทัพไทยเคยใช้ประจำการมาตั้งแต่สมัยปลายกรุงศรีอยุธยา จนถึงสงครามเวียดนาม

ห้องจำลองเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ทหาร (ชั้นที่ ๑) จัดแสดงการจำลองวีรกรรมและเหตุการณ์ของกองทัพบก ซึ่งมีผลต่อความมั่นคง

ของประเทศเป็นสำคัญ เรียงตามลำดับตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยจนถึงปัจจุบันรวม ๑๘ เหตุการณ์ ผู้ชมสามารถเลือกรับฟังเสียงบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ยังจัดแสดงอาวุธสำหรับใช้ในการต่อสู้ป้องกันตัวประเภท หอก ทวน ง้าว ดาบ และกระบี่ชนิดต่าง ๆ ไว้ในห้องนี้ด้วย

ห้องธงและเครื่องมือเครื่องใช้ทางทหาร (ชั้นที่ ๒) ธงชัยเฉลิมพลที่กองทัพบก อัญเชิญมาจัดแสดงในห้องนี้ ถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งทหารทุกนายจะต้องเคารพสักการะ และพิทักษ์รักษาไว้ด้วยชีวิต เนื่องจากธง หมายถึง ชาติ ส่วนยอดธงบรรจุพระพุทธรูป และเส้นพระเจ้าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งหมายถึงพระพุทธศาสนา และองค์พระมหากษัตริย์ นอกจากนี้การจัดแสดงธงชัยเฉลิมพล ซึ่ง

กองทัพบกได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลต่าง ๆ แล้ว ยังมีเครื่องมือเครื่องใช้ทางทหารซึ่งกองทัพบกเคยนำเข้ามาใช้ในกองทัพแสดงอยู่ภายในห้องด้วย

ห้องเครื่องแบบและเครื่องหมายทางทหาร (ชั้นที่ ๓) การแต่งเครื่องแบบของทหารเป็นการแสดงความเป็นพวกเดียวกันให้เห็นอย่างชัดเจน เนื่องจากเมื่อเกิดสงครามรบพุ่ง ตะลุมบอน จะได้มีเครื่องสังเกตุว่าคนไหนเป็นพวกเดียวกับตนและคนไหนเป็นข้าศึกศัตรู เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ฆ่าฟันพวกเดียวกันเอง

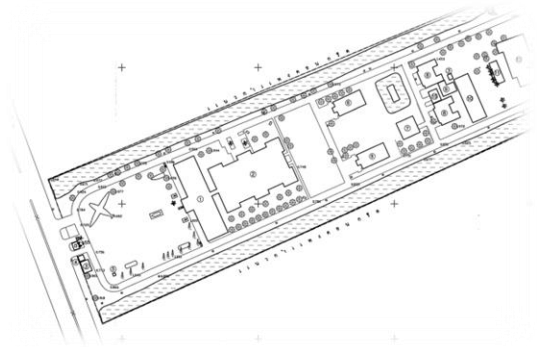
ห้องเครื่องแบบและเครื่องหมายทางทหาร (ชั้นที่ ๓) จัดแสดงวิวัฒนาการเครื่องแบบและเครื่องแต่งกายของทหารบก เครื่องหมายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายซึ่งกองทัพบกใช้ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี กรุงรัตนโกสินทร์ รวมทั้งส่วนหนึ่งของเครื่องแต่งกายที่กำลังพลของกองทัพบกใช้ในสมัยปัจจุบัน

ห้องแสดงวิวัฒนาการกองทัพบก กองทัพบกได้จัดทำห้องแสดงวิวัฒนาการกองทัพบกเพื่อนำเสนอทางด้านประวัติศาสตร์ ตลอดจนวิวัฒนาการของกองทัพบก นับตั้งแต่เริ่มมีการสถาปนาอาณาจักรไทยจนถึงปัจจุบัน โดยการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ รวมทั้งคอมพิวเตอร์ระบบ Touch screen เพื่อให้ผู้ชมสามารถค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับกองทัพบกในสมัยต่าง ๆ ได้ตามความสนใจ การนำชมภายในห้อง ควบคุมด้วยระบบอัตโนมัติซึ่งจะพาผู้ชมไปยังส่วนต่าง ๆ โดยใช้ระบบแสงและเสียงนับตั้งแต่ผู้ชมเริ่มก้าวเข้าสู่พื้นที่จัดแสดงจนกระทั่งจบการนำเสนอ

นอกจากนี้ยังมีห้องที่น่าสนใจอื่น ๆ เช่น ห้องพระบารมีปกเกล้าฯ ห้องแสดงวิวัฒนาการกองทัพบก กองทัพบกได้จัดสร้าง และอัญเชิญพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประทับยืนขนาดเท่าพระองค์จริง หล่อด้วยสัมฤทธิ์มาประดิษฐานไว้ ณ ห้องพระบารมีปกเกล้าฯ ภายในห้องได้จัดแสดงภาพอดีตผู้บัญชาการทหารบก เรียงตามลำดับตั้งแต่ท่านแรกจนถึงท่านที่เพิ่งจะพ้นตำแหน่งไปห้องนี้ยังใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีลงนาม รับ - ส่ง หน้าที่ผู้บัญชาการทหารบก นับตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๘ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

พิพิธภัณฑ์ทหารเรือ

พิพิธภัณฑ์ทหารเรือ เป็นพิพิธภัณฑ์สถานแบบพิเศษ ทำหน้าที่ รวบรวม อนุรักษ์ วัตถุพิพิธภัณฑ์อันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณคดีที่เกี่ยวกับกิจการทหารเรือ ภายในพิพิธภัณฑ์ เป็นที่รวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับ วัตถุพิพิธภัณฑ์สมัยโบราณของกองทัพเรือไทย ยุทธนาวีการรบครั้งสำคัญ ๆ ตลอดจนอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ที่เคยใช้ในการรบเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีเรือจำลองสมัยต่าง ๆ เช่น เรือที่ใช้ในพระราชพิธีกระบวนเรือพยุหยาตราชลมารคในสมัยรัชกาลที่ ๕ เรือหลวงพระร่วง เรือเหรา และเรือหลวงมัจฉาณุ

งานทางด้านประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ของกองทัพเรือ ได้ถือกำเนิดขึ้น เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ.๒๔๖๖ ซึ่งกระทรวงทหารเรือ ได้เล็งเห็นความสำคัญกิจการทางด้านนี้ จึงได้จัดตั้งกองประวัติศาสตร์ขึ้น มีหน้าที่รวบรวมประวัติของราชการทหารเรือและอื่น ๆ ตามความประสงค์ของเสนาธิการทหารเรือ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ พลเรือเอก จรุณ เฉลิมเตียรณ ผู้บัญชาการทหารเรือในขณะนั้น ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น คณะหนึ่งเพื่อจัดทำโครงการสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ และได้เลือกใช้ที่ดินของกองทัพเรือบริเวณตรงข้ามโรงเรียนนายเรือ ประมาณ ๒๒ ไร่ เป็นที่ตั้งอาคารพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ

พิพิธภัณฑ์ทหารเรือได้เริ่มก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๔ แล้วเสร็จและได้เปิดให้ประชาชนเข้าชม ในพ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นต้นมา ซึ่งจัดแสดงและรวบรวม สงวนรักษาวัตถุพิพิธภัณฑ์มากกว่า ๒,๐๐๐ ชิ้น เรื่องราวประวัติศาสตร์ความเป็นมาของกองทัพเรือ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และพัฒนาการทางทะเล ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี และหลักนิยมในการรบของกองทัพเรือ เพื่อให้ข้าราชการของกองทัพเรือ ข้าราชการทั่วไป ตลอดจนประชาชนได้เข้าชมเพื่อการศึกษา และได้รับความเพลิดเพลินในโอกาสเดียวกัน

นับตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๕ จนถึง พ.ศ.๒๕๒๕ อาคารพิพิธภัณฑ์ทหารเรือที่สร้างไว้เดิมได้คับแคบลง เนื่องจากมีวัตถุพิพิธภัณฑ์เป็นจำนวนมากประมาณ ๒,๐๐๐ กว่าชิ้น จึงทำให้อาคารพิพิธภัณฑ์ทหารเรือมีลักษณะเป็นคลังเก็บรักษาวัตถุพิพิธภัณฑ์มากกว่าการจัดแสดงวัตถุพิพิธภัณฑ์ ดังนั้น จึงได้สร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ อาคาร ๒ ในพ.ศ.๒๕๒๙ แล้วเสร็จในพ.ศ.๒๕๓๐ และในปีเดียวกันได้อนุมัติให้จัดสร้างอาคารคลังเก็บวัตถุพิพิธภัณฑ์อีก ๒ หลัง เพื่อทดแทนคลังเก็บวัตถุพิพิธภัณฑ์หลังเดิมที่ชำรุด

พิพิธภัณฑ์กองทัพอากาศและการบินแห่งชาติ

พิพิธภัณฑ์กองทัพอากาศ จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ เพื่อรวบรวมและเก็บรักษาอากาศยาน อาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารที่เคยใช้ในกองทัพอากาศ ตลอดจนบริภัณฑ์ประจำตัวนักบิน เครื่องแบบ เอกสารและพัสดุสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการบิน พร้อมทั้งมีห้องสมุดประวัติศาสตร์การบินที่รวบรวมหนังสือ จดหมายเหตุ รูปภาพ และเอกสารทางประวัติศาสตร์ของกิจการบินไว้ให้ศึกษาค้นคว้า

โดยเก็บรักษาไว้เพื่อเป็นตำนานของกองทัพอากาศ สำหรับอากาศยานที่จัดแสดง มีมากกว่า ๓๐ เครื่อง โดยมีเครื่องบินที่เก่าแก่และทรงคุณค่าหลายเครื่อง บางเครื่องปัจจุบันเหลือเพียงเครื่องเดียวในโลก นอกจากนี้ยังมีเครื่องบินที่มิตรประเทศมอบให้ ซึ่งการจัดแสดงแบ่งออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

๑. อาคารหมายเลข ๑๐๐๙ (ห้องโถงกลาง) จัดแสดงประวัติกองทัพอากาศและกิจการบิน ลานจอดเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์และแบบอื่นๆ จัดแสดงกลางแจ้ง

๒. ลานจอดเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์และแบบอื่น ๆ จัดแสดงกลางแจ้ง

๓. อาคารหมายเลข ๑๐๑๑ จัดแสดงพัสดุพิพิธภัณฑ์ (อาวุธยุทโธปกรณ์-อุปกรณ์ต่างๆ)

๔. อาคาร ๑๐๑๐ จัดแสดงอากาศยานหลังสงครามโลก จนถึงยุคไอพ่น

๕. ลานจอดเครื่องบินลำเลียง จัดแสดงกลางแจ้ง

๖. อาคารหมายเลข ๑๐๐๙ (ด้านซ้าย) จัดแสดงอากาศยานแบบต่างๆ และที่สร้างขึ้นเอง

๗. สวนหย่อมเครื่องบิน จัดแสดงกลางแจ้ง

ด้วยตระหนักถึงบทบาทของการเป็นผู้รักษาสมบัติของชาติและการบริการความรู้แก่สังคม ปัจจุบันกองทัพอากาศได้พัฒนาการให้บริการความรู้ การจัดแสดง และการประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์อยู่เสมอ เพื่อตอบสนองต่อการเป็นแหล่งศึกษาตลอดชีวิต สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของการมุ่งสู่การเป็น “หอเกียรติภูมิของกองทัพอากาศและแหล่งเรียนรู้ของชาติด้านการบิน” ด้วยตระหนักถึงบทบาทของการเป็นผู้รักษาสมบัติของชาติและการบริการความรู้แก่สังคม ปัจจุบันกองทัพอากาศได้พัฒนาการให้บริการความรู้ การจัดแสดง และการประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์อยู่เสมอ เพื่อตอบสนองต่อการเป็นแหล่งศึกษาตลอดชีวิต สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของการมุ่งสู่การเป็น “หอเกียรติภูมิของกองทัพอากาศและแหล่งเรียนรู้ของชาติด้านการบิน”

พิพิธภัณฑ์ตำรวจ วังปารุสกวัน

พ.ศ. ๒๔๗๓ กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ ตำรวจเป็นครั้งแรก วัตถุประสงค์ในคราแรก เพื่อเก็บรวบรวม วัตถุของกลางที่คนร้ายใช้ ในการกระทำ ความผิดทุกชนิด เพื่อให้ ข้าราชการตำรวจทั่วไปหรือพนักงานสอบสวนใช้ศึกษาค้นคว้า ครั้นเมื่อเก็บรวบรวมวัตถุเพิ่มมากขึ้น จึงได้กลายเป็น พิพิธภัณฑ์ ตำรวจ โดยปริยาย ในเวลาต่อมา กระทั่ง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๙๖ กรมตำรวจจึงกระทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ซึ่งตรงกับ วันตำรวจ โดย พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจ เป็น ประธานในพิธี ปรากฏว่ามี นิสิต นักศึกษา ประชาชน สนใจ เข้า ชมเป็นจำนวนมากทุกวัน จนเมื่อ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๓๓ พิพิธภัณฑ์ตำรวจได้ย้ายไปที่วังปารุสกวัน มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานพิพิธภัณฑ์ของสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ

พิพิธภัณฑ์ตำรวจ วังปารุสกวัน แบ่งออกเป็น ๒ อาคาร คือ ตึกหน้าจิตรลดา จัดการแสดงเรื่อง พระ มหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่มีต่อข้าราชการตำรวจ และ อาคารระจก จัดแสดงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของตำรวจไทย จนถึงปัจจุบัน

เป้าหมายของพิพิธภัณฑ์ตำรวจ

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพื้นที่ทางประวัติศาสตร์
๒. เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับตำรวจ
๓. เป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพตำรวจ
๔. เป็นแหล่งปลูกฝังอุดมการณ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย

แนวทางการพัฒนาพิพิธภัณฑ์

๑. การพัฒนาด้านเนื้อหา ค้นประวัติศาสตร์ให้กับพื้นที่โบราณสถาน และปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหาเรื่องราวของตำรวจทั้งอำนาจหน้าที่และคดีสำคัญ
๒. การพัฒนาด้านกายภาพ ปรับปรุงอาคารสถานที่ อำนวยความสะดวกชาวต่างชาติด้านภาษา อำนวยความสะดวกผู้พิการ

อนุสรณ์สถานแห่งชาติ

พลเอก สายหยุด เกิดผล ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ขณะนั้น ได้พิจารณาให้สร้างอาคารอนุสรณ์วีรชนแห่งชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานชื่ออนุสรณ์ที่จะก่อสร้างเพื่อเป็นสิริมงคล และได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อสถานที่แห่งนี้ว่า "อนุสรณ์สถานแห่งชาติ" เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๖ และเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอนุสรณ์สถานแห่งชาติ ซึ่งการสร้างอนุสรณ์สถานแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ผู้เสียสละชีวิตเพื่อประเทศชาติ และจารึกนามผู้กล้าหาญเหล่านี้ ไว้ให้สถิตถาวรสืบไป

๒. เพื่อเป็นสถานที่แสดงประวัติวีรกรรม และเหตุการณ์รบครั้งสำคัญต่างๆ

๓. เพื่อเป็นเครื่องกระตุ้นเตือนให้ประชาชนตระหนักถึงภัยที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต อันเป็นผลกระทบกระเทือนต่อ ความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๔. เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ และพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไป

อนุสรณ์สถานแห่งชาติ เป็นสถานที่จัดแสดงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ชาติไทย จัดแสดงวีรกรรมของทหารหาญในสมรภูมิต่าง ๆ ที่ได้สละชีวิตป้องกันประเทศแล้ว สถานที่แห่งนี้ยังได้รวบรวมเฉพาะรายชื่อผู้ที่เสียชีวิตเพื่อแผ่นดินไทยจากการรบ ตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๑ จนถึงสงครามหรือสมรภูมิรบปัจจุบัน รวมถึงเหตุการณ์ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นรายชื่อทหาร ตำรวจ อาสาสมัคร ฯลฯ ทั้งยังเป็นสถานที่จัดแสดงอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติการ โดยแบ่งการจัดแสดงออกเป็น ๕ ส่วน ดังนี้

๑. ลานประกอบพิธี

๒. อาคารประกอบพิธี

๓. อาคารประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร

๔. อาคารภาพปริทัศน์

๕. ภูมิสถาปัตยกรรม และพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง

บทสรุปเป้าหมายร่วมกันของพิพิธภัณฑ์ สามารถสรุปดังนี้

๑. สร้างความร่วมมือระหว่างพิพิธภัณฑ์ทหาร ตำรวจ เพื่อให้เกิดเครือข่ายการพัฒนาการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีศักยภาพ

๒. พัฒนาพิพิธภัณฑ์ทหาร ตำรวจ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชาติ

๓. พิพิธภัณฑ์ทหาร ตำรวจ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ปลูกฝังความรักชาติ และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในชาติ

๔. ประชาสัมพันธ์ร่วมกัน เพื่อให้พิพิธภัณฑ์ทหาร ตำรวจ เป็นที่รู้จัก และมีผู้สนใจเข้าชมพิพิธภัณฑ์มากขึ้น

ชีพนี้พลีเพื่อชาติไทย

พลเอก ฉพล บุญทับ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเสด็จสละทูลเกล้าฯ พระวรกายเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่ชนบทห่างไกล โดยเฉพาะพื้นที่ทุรกันดาร และพื้นที่ตามแนวชายแดนทั่วประเทศ ทรงรับทราบปัญหาความเดือดร้อน และความทุกข์ยากของราษฎร ทรงพระราชทานพระราชดำริ เป็นแนวทางในการพัฒนาความเป็นอยู่ เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับราษฎร ให้มีความพออยู่พอ

กิน และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทรงติดตามสอบถามราษฎรอย่างใกล้ชิด ถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น และจะพระราชทานแนวทางแก้ไข จึงมี โครงการพระราชดำริเกิดขึ้นหลายโครงการครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศไทย เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ ทำให้คุณภาพชีวิตราษฎรของพระองค์ดีขึ้น

ปัญหาภาคเหนือ ส่วนใหญ่จะเป็นการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้เลื่อนลอย ปัญหาชนกลุ่มน้อย (ชาวไทยภูเขา) ตามแนวชายแดนขาดการเอาใจใส่ดูแล มีการเข้าออกตามแนวชายแดนอย่างเสรี ปัญหาการค้ายาเสพติด และสินค้าหนีภาษี ปัญหาความยากจน และการว่างงาน จึงทรงมีพระราโชบายในการแก้ปัญหาภาคเหนือ เช่น พื้นที่ฟูสภาพป่าที่ถูกแผ้วถาง สกัดเส้นทางขนยาเสพติด ปิดกั้นแนวชายแดน สนับสนุนแผนป้องกันประเทศ ช่วยรักษาเขต ดันน้ำ - ลำธาร ช่วยสร้างงานให้ราษฎร ช่วยดูแลประชากรชาวเขาช่วยประเทศเราให้มีแหล่งผลิตอาหาร อาทิ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ และหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง การจัดตั้งสถานีทดลองเกษตรในพื้นที่สูง การจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดน การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพในหมู่บ้านชาวเขา

ปัญหาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาทางการทำกิน และความแห้งแล้งของพื้นดิน การขาดแคลนน้ำ การคมนาคมหลายแห่งทุรกันดาร การแก้ปัญหาในภาคนี้ จะเป็นการสร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำ เพื่อให้ราษฎรมีน้ำกิน น้ำใช้ ในช่วงฤดูแล้ง ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรดีขึ้น

ปัญหาภาคใต้ เป็นปัญหาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเป็นกังวลอย่างยิ่ง ก็คือปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ ซึ่งสร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ แต่ที่สำคัญ คือ สร้างความสูญเสียทางจิตใจเป็นสิ่งที่ประเมินค่ามิได้ พระองค์ก็ทรงมิได้ละทิ้ง ทรงเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรในภาคใต้ ทั้งยังส่งเสริมว่าคนไทยทุกคนไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดต่างก็มีความรู้สึกเป็นคนไทยที่อยู่ ไม่มีใครรู้สึก แตกต่าง รู้สึกผิดแผก รู้สึกว่า เป็นผู้อาศัยแผ่นดินหรือเป็นพสกนิกรชั้นสอง

ดังนั้น จากพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ประชาชนคนไทยควรตอบแทนความเสียสละของพระองค์ท่าน โดยแสดงออกถึงความรักชาติด้วยการทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด และรักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชาติ + เชื้อ = ไทย

อ.สศต แดงเอียด อติตอริบตีกรมการศาสนา

ชาติ ภาษา วัฒนธรรม ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นเสาหลักของชาติไทย ชาติ หมายถึง เหล่ากอ เผ่าพันธุ์ กลุ่มชนที่มีขนบธรรมเนียมแบบเดียวกัน ภาษาเดียวกัน เป็นต้น เชื้อ หมายถึง ผู้สืบวงศ์วานว่านเครือ เชื้อชาติ หมายถึง ผู้ร่วมขอบขัณฑสีมา ภาษา หมายถึง การแสดงออกถึงความในใจออกมาเป็นภาษาพูด หรือ ภาษาเขียน วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น สามารถถ่ายทอดได้ มีการแสดงออกให้ปรากฏ หรืออาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ศาสนา คือ ลัทธิความเชื่อของมนุษย์ พระมหากษัตริย์ คือ เกษตร หมายถึง ผู้กำกับ การเกษตร การเลี้ยงสัตว์ เป็นเจ้าของแผ่นดิน หรือพระเจ้าแผ่นดิน

สำหรับเชื้อสายไทย มีภาษาพูด ภาษาเขียนเป็นของตนเอง มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงมาตามบริบททางสังคม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีความเชื่อเรื่องผี และมีพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีการสืบสันตติวงศ์

เชื้อชาติของไทย สันนิษฐานว่ามาจาก กลุ่มชน ๓ กลุ่ม คือ ไทใหญ่ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำสาละวิน ไทน้อย บริเวณตอนกลางแม่น้ำโขง ลุ่มแม่น้ำก๊ก เวียงจันทน์ ไทสยาม ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ราบลุ่มแม่น้ำภาคกลาง ซึ่งแบ่งเป็น กลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณที่ราบตามหุบเขา กลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ ริมชายฝั่งทะเล ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว และเมื่อมีบริเวณชายฝั่งมีการติดต่อกับชาวต่างชาติอื่น ๆ จึงทำให้เกิดการติดต่อกันระหว่างกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ทางด้านใน กับกลุ่มที่อาศัยอยู่ทางชายฝั่ง ซึ่งติดต่อกับชายสินค้าของป่า ฯลฯ ทำให้เกิดการผสมผสานทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรม ซึ่งอารยธรรมที่เผยแพร่เข้ามาอย่างโดดเด่นที่สุด คือ อารยธรรมอินเดีย ซึ่งเข้ามามีบทบาทสำคัญกับดินแดนในภูมิภาคสุวรรณภูมิ ทั้งด้านศาสนา วัฒนธรรม ภาษา เชื้อชาติ พระมหากษัตริย์ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมาจากวัฒนธรรมอินเดียทั้งสิ้น ความเป็นชาติไทย มีลำดับวิวัฒนาการเกี่ยวข้องกับเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม พระมหากษัตริย์มาโดยตลอด ซึ่งในแต่ละสมัยมีบริบททางสังคมที่ อาทิ การติดต่อกับชาวต่างชาติ การเผยแพร่ศาสนา การทำสงคราม ซึ่งทำให้เกิดพลวัตทางสังคมไทย เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และเกิดการผสมผสานระหว่างเชื้อชาติทั้งภายในบริเวณภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และผู้คนในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ซึ่งส่งผลให้ชาติไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนา มาจนถึงปัจจุบัน

ความเป็นไทย ต้องประกอบไปด้วย ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งชาติในที่นี่ คือ เผ่าชนต่าง ๆ ในแผ่นดินไทยทั้งหมด ทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดในแผ่นดินนี้ ต้องรักษา ฟื้นฟูทรัพยากร ทรัพยากรทางวัฒนธรรม โบราณวัตถุ โบราณสถานต้องรักษา ดินแดน อาณาเขตต้องรักษาไว้ ซึ่งจะต้องสร้างจิตสำนึกของความรักชาติ ดังนี้

๑. ต้องสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งเป็นแผ่นดินทอง และแผ่นดินธรรม
๒. ต้องมีความรู้ และความรักในมรดกของความเป็นไทย
๓. ต้องหาทางปกป้องรักษาไว้
๔. ต้องหาทางเผยแพร่เรื่องราวให้รับรู้โดยทั่ว
๕. ต้องส่งต่อให้อนุชนรุ่นต่อไป อย่าเก็บไว้เพียงผู้เดียว
๖. ต้องเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไว้เหนือสิ่งอื่นใด